

Τα γνωρίσματα του ορθόδοξου ήθους (Χρήστος Καραδήμος, Θεολόγος - Εκπαιδευτικός, Συγγραφέας)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Ο ορθόδοξος πιστός έχει ως σύνθημά του το «τα πάντα και εν πάσι Χριστός» (Κολοσ. 3, 11), εάν δηλαδή ο Χριστός δεν διαποτίζει όλες τις εκδηλώσεις της ζωής μας, τότε η ζωή μας θα διασπάται κατ' απαράδεκτο τρόπο σε θρησκευτική και μη θρησκευτική. Τέτοια διάσπαση υπάρχει στις ειδωλολατρικές θρησκείες. Θρησκευτικότητα είναι μόνο η ζωή στην ώρα του βωμού, της θυσίας, της θεραπείας του θείου. Η θρησκευτικότητα αυτή αποτελεί έκφανση του βίου. Ο υπόλοιπος βίος, ατομικός και κοινωνικός, αποτελεί τον άλλο βίο. Κατά τον ίδιο τρόπο ο βίος διακρίνεται σε θρησκευτικό και εξωθρησκευτικό, όπως ο βίος του σημερινού ανθρώπου, ο οποίος έχει μια δημόσια θέση, διακρίνεται σε δημόσιο και ιδιωτικό.

Ο χωρισμός αυτός οδηγεί στην αντίληψη για τα «θρησκευτικά καθήκοντα», δηλαδή καθήκοντα προς το θείο, τα οποία είναι άσχετα προς τα καθήκοντα προς τους ανθρώπους. Αυτή είναι η διασπασμένη, αποσυντεθειμένη θρησκευτικότητα, η οποία δημιουργεί μόνο τυπολάτρες, οι οποίοι νομίζουν ότι η θρησκευτική ζωή έχει σχέση μόνο με τον ναό και όχι με το σπίτι, τον χώρο εργασίας, την αγορά, το

δικαστήριο, την κλίνη του ασθενούς, το κελί του φυλακισμένου κ.λ.π. Αντίθετα προς αυτά, το αληθινό ορθόδοξο ήθος είναι η «θέωση» ολόκληρης της ζωής μας, ο εξαγιασμός όλως των πτυχών αυτής και ο εξωραϊσμός αυτών υπό την ανακαινιστική επίδραση του Χριστού, υπό το φως του ουρανού.

Προς επίτευξη τούτου είναι αναγκαία η συνεχής μελέτη, η αδιάλειπτη προσευχή και η μυστηριακή ζωή. Το πρώτο όνομα των χριστιανών ήταν μαθητές και μαθήτριες. Και ο ορθόδοξος πιστός σήμερα πρέπει να είναι μαθητής, ζητώντας να διαφωτίζει τα καθημερινά του προβλήματα μέσω της μελέτης του λόγου του Θεού και της πατερικής σκέψης. Ιδιαίτέρως η προσευχή πρέπει να ζωογονεί όλες τις εκδηλώσεις της ζωής μας.

Επίσης, η δια των μυστηρίων παρεχόμενη Θεία Χάρη πρέπει να μας ενισχύει καθημερινώς, για να είμαστε πράγματι το «άλας της γης» και το «φως του κόσμου». Δεν δύναται να νοηθεί πραγματικός χριστιανός, όποιος δεν προσπαθεί να κοσμεύεται με την αρετή. Έστω ως παράδειγμα η αρετή της δικαιοσύνης και της τιμιότητας. Αυτή πρέπει να χαρακτηρίζει όλες τις πάσης φύσεως σχέσεις και συναλλαγές μας. Όχι μόνο οι έμποροι, αλλά όλοι ανεξαιρέτως πρέπει να αισθανόμαστε πείνα και δίψα για τη δικαιοσύνη, όχι μόνο με τη γενική έννοια, αλλά και με την ειδική έννοια της υποταγής στο θετικό δίκαιο, στους νόμους της πολιτείας.

Ο διασπασμένος θρησκευτικός άνθρωπος «δεν είναι εξαιρετικά ανήσυχος μήπως δεν είναι εντάξει με τους νόμους της πολιτείας. Την πολιτεία τη θεωρεί σαν κάτι έξω από τον θρησκευτικό βίο του, επομένως και έξω από τον σεβασμό του. Βέβαια, τους νόμους που αποσκοπούν στην κατοχύρωση του Δεκαλόγου τους τηρεί, αλλά

σ' άλλους νόμους, ας πούμε στους φορολογικούς, στους διοικητικούς νόμους δεν δείχνει εξαιρετική προσήλωση... Η εντιμότητα και συνέπεια στις συναλλαγές υστερεί· καμιά φορά υστερεί με τρόπο, «οίος ουδέν εν τοις έθνεσιν ονομάζεται» Η επαγγελματική ευσυνειδησία, με την έννοια ότι στο επάγγελμά του πρέπει ο Χριστιανός ν' αποδίδει το μεγαλύτερο και καλύτερο δυνατό, δεν έχει αναπτυχθεί, την επισκιάζει και πάλι η αγωνία για το άνιθο και το κύμινο, που απορροφά την προσευχή και τη συνείδηση» [1].

Τι να πούμε έπειτα για την αρετή της αγάπης; Η ιστορία του Χριστιανισμού επί του προκειμένου είναι χαρακτηριστική. Η αρετή αυτή είναι το διακριτικό γνώρισμα του ορθόδοξου χριστιανού σε όλους τους αιώνες. Εκ των αρχαίων χριστιανών «πολλοί παραδεδώκασιν εαυτούς εις δουλείαν και λαβόντας τα τιμάς αυτών ετέρους εψώμισαν» [2]. Πολλές φορές οι χριστιανοί «τα εκ του δικαίου κόπου αθροιζόμενα χρήματα διέτασσον (=διέθετον), διακονούντες εις αγορασμούς των αγίων, ρυόμενοι δούλους και αιχμαλώτους, δεσμίους, επηρεαζομένους, ήκοντας εκ καταδίκης κ.τ.λ.» [3]. Όταν, λόγου χάρη, κατά τους χρόνους του Μαξιμίνου ενέσκηψε πανώλη και λιμός, μόνο οι χριστιανοί περιέθαλπαν με αγάπη αδιακρίτως όλους τους πάσχοντες με τέτοιο τρόπο, ώστε και οι ίδιοι οι ειδωλολάτρες δόξαζαν τον Θεό των χριστιανών.

Άραγε, φλέγεται η καρδιά μας από την αγάπη του Μ. Βασιλείου, του Ιωάννου του Χρυσοστόμου, του αγίου Ιωάννου του Ελεήμονος, του οσίου Θεοδοσίου, του Εφραίμ του Σύρου, της αγίας Ολυμπιάδας, της αγίας Φιλοθέης και όλων των ηρώων και ηρωίδων της ορθόδοξης πίστης και ζωής ή μήπως περιορίζουμε το ορθόδοξο φρόνημά μας στο να ερίζουμε περί της διαφοράς σε ανούσια, τυπικά πράγματα; Δεν μπορούμε να είμαστε γνήσιοι ορθόδοξοι πιστοί και συγχρόνως να ανεχόμαστε να υπάρχουν γύρω μας υποσιτιζόμενα παιδιά και παντός είδους δυστυχείς. Δεν είναι δυνατό να κοιμόμαστε ήσυχοι όταν αδερφοί μας ζουν μακριά από τον Χριστό και θερίζουν σήψη και φθορά εμείς να παραμένουμε αδιάφοροι. «Ο μη αγαπών ουκ έγνω τον Θεόν, ότι ο Θεός αγάπη εστίν...Εάν τις είπη, ότι αγαπώ τον Θεόν, και τον αδελφόν αυτού μισή, ψεύστης εστίν· ο γαρ μη αγαπών τον αδελφόν αυτού, ον εώρακε, τον Θεόν, ον ουχ εώρακε, πως δύναται αγαπάν;» [4].

Ο ορθόδοξος χριστιανός είναι υγιώς κοινωνικός άνθρωπος με τον χριστιανικό ανδρισμό και τη σεμνή παρρησία. Δεν είναι ξένος προς την κοινωνία. Έχει αγάπη προς αυτή. Όταν έρχεται η στιγμή για την άφοβη και θαρραλέα χριστιανική ομολογία, δεν ατενίζει την κοινωνία με ηττοπάθεια και αίσθημα μειονεξίας. Δεν επαισχύνεται ενώπιον αυτής το Ευαγγέλιο. Θέλει να φανερώσει στην κοινωνία τη δύναμη του Ευαγγελίου. Αισθάνεται την «ηγετική» ευθύνη του για τον δρόμο, τον οποίο ακολουθεί η κοινωνία.

Καλό είναι να θυμόμαστε όλοι ότι το κύριο γνώρισμα του ορθόδοξου ήθους είναι η Χριστοκεντρική ζωή και η πνευματική αναγέννηση του ανθρώπου. Οφείλουμε όλοι στον εαυτό μας, στον συνάνθρωπό μας, στον Θεό μας να ζούμε με πίστη, αγάπη κι ελπίδα.

1. Π. Μελίτη, Για ν' ανοίξει ο δρόμος, Αθήνα 1957, σελ. 180.
2. Κλήμεντος, Α' Κορ. LV, 2.
3. Αποστ. Διατ. IV, 9.
4. Α' Ιωάν. 4, 8, 20.